horník·geolog·naftař
hgn

Listopad 2026

§ ZP: Dohoda odborů se zaměstnavatelem o uplatnění částečné nezaměstnanosti

Dohodu o vyplácení náhrady mzdy ve výši nejméně 60 % průměrného výdělku při **„jiné překážce v práci na straně zaměstnavatele“** upravuje zákoník práce v § 209 odst. 2 a lze ji uzavřít při splnění těchto podmínek:

1. Překážka v práci na straně zaměstnavatele spočívá v:

a) dočasném omezení odbytu výrobků nebo
b) v omezení poptávky po jím poskytovaných službách,
pro které zaměstnavatel **nemůže přidělovat zaměstnanci práci v rozsahu týdenní pracovní doby.**
V případě jiných, níže uvedených překážek, nelze podle § 209 odstavce 2 ZP postupovat, protože je pro ně upraven jiný režim. Jde o:
a) prostoj, tedy přechodnou závadu:
způsobenou poruchou na strojním zařízení, kterou nezavinil dotyčný zaměstnanec, v dodávce surovin nebo pohonné síly, způsobenou chybnými pracovními podklady nebo jinými provozními příčinami,
b) přerušení práce způsobené:
nepříznivými povětrnostními vlivy nebo živelní událostí,
c) jiné překážky v práci (než ty v bodech a) a b).

Na překážky uvedené v bodech a) a b) se nevztahuje postup podle § 209 ZP, nýbrž postup podle § 207 ZP (což ovšem nebrání tomu, aby pro ně byla sjednána vyšší náhrada mzdy v kolektivní smlouvě či stanovena vnitřním předpisem zaměstnavatele).
Pro překážky uvedené v bodě c) obecně platí, že při jejich uplatnění má zaměstnanec nárok na náhradu mzdy ve výši průměrného výdělku (kromě konta pracovní doby) – § 208 ZP. Dočasné omezení odbytu výrobků nebo omezení poptávky po poskytovaných službách tak sice patří mezi „jiné překážky v práci na straně zaměstnavatele“ podle § 208 ZP, ale zákon pro ně umožňuje právě tu specifickou úpravu, o které zde píšu.

2. Dohoda zaměstnavatele s odborovou organizací

Specifickou úpravou pro překážku v práci spočívající v dočasném omezení odbytu výrobků nebo poptávky po poskytovaných službách je možnost sjednat nižší náhradu mzdy, než je obecná úprava „jiných překážek v práci na straně zaměstnavatele“ (100 % průměrného výdělku).

Zákon zde dává odborům poměrně silný prostředek k jednání, protože v případě, že u zaměstnavatele působní odborová organizace, lze snížit náhradu mzdy až na 60 % pouze pokud se na tom zaměstnavatel s odbory dohodne. Žel bohu je v praxi tato možnost ze strany odborů využívána jen málo, zpravidla pro neznalost nebo nepochopení úpravy.
Často dochází k tomu, že dohoda je realizována pouze prostřednictvím kolektivní smlouvy, kde se uvede odkaz na § 209 ZP s tím, že zaměstnancům v tomto případě náleží náhrada mzdy ve výši 60 % průměrného výdělku. Takový postup je chybný jak po procesní stránce, tak i z hlediska věcného. **Dohoda, jak ji umožňuje zákoník práce, nemá nic společného s kolektivní smlouvou. Jde o dohodu, která se vyjednává a uzavírá mimo režim kolektivního vyjednávání.**
Uzavření dohody, jejímž obsahem je pouze souhlas se snížením náhrady mzdy na 60 % průměrného výdělku, je nedostatečný a jde o nevyužitý potenciál ze strany odborů.
Chce-li zaměstnavatel využít tento typ částečné nezaměstnanosti, měly by odbory poskytnout zaměstnancům prostřednictvím dohody ochranu před zneužitím tohoto institutu. Dohoda by měla upravit proč, kdy, jak a za jakých podmínek se částečná nezaměstnanost uplatní a zajistit zaměstnancům i odborům dostatečnou informovanost.

3. Obsah dohody

Je na místě uzavřít dohodu vždy jen pro konkrétní případ. Obsahem dohody může být a mělo by v ní být uvedeno zejména:
a) identifikace konkrétní překážky v práci,
b) délka jejího trvání, resp. délka uplatnění režimu dále dohodnutého v dohodě,
c) výčet pracovišť, profesí, u kterých se uplatní, jmenný seznam zaměstnanců,
d) rozsah uplatnění – zda půjde o 2 dny v týdnu, 5 dnů v týdnu, zda u všech zaměstnanců stejně nebo různě,
e) kdy a jak budou zaměstnanci o uplatnění režimu informováni,
f) kdy a jak bude o uplatnění režimu informována odborová organizace,
g) jaká bude výše náhrady mzdy,
h) zda a jak je možné dohodu, resp. její části, měnit.

4. Forma dohody

Zákoník práce nepředepisuje formu dohody, že by musela být listinná či písemná. Je tedy možné ji uzavřít i ústně, avšak to rozhodně nedoporučuji, protože pak může být problém prokazatelnosti, zda a s jakým obsahem byla uzavřena. Nejspíš by takový postup připadal v úvahu v případě, kdy dojde k jednání, na němž dojde ústně k dohodě. I v takovém případě by však měl být vyhotoven zápis, záznam z jednání (ostatně jako u jakýchkoliv jiných jednání), v němž by byly uvedeny všechny náležitosti dohody, a zápis by podepsali zástupci odborů i zaměstnavatele. Vzhledem k mé zkušenosti z praxe s kvalitou některých zápisů z jednání, **doporučuji písemnou formu**.

Pokud potřebuje odborová organizace poradit v této oblasti, může právní stránku konzultovat se svazovými právníky Mgr. Markétou Marinkovou – místopředsedkyní svazu pro legislativu (e-mail: marinkova@osphgn.cz, telefon: 737 275 070) nebo svazovým právníkem JUDr. Antonínem Těšíkem (e-mail: tesik@osphgn.cz, telefon: 737 185 535).

Mgr. Markéta Marinková,
místopředsedkyně svazu pro legislativu

„Mám pro vás dvě zprávy. Jednu dobrou a jednu špatnou. Ta špatná je, že kvůli krizi přecházíme na kurzarbeit a budeme pracovat jen dva dny v týdnu."

„A ta dobrá?"

„Nebudou to víkendy."

Ilustrační obrázek byl vytvořen AI.

CO ŘÍKÁ K PŘEKÁŽKÁM ZÁKONÍK PRÁCE

Překážky v práci na straně zaměstnavatele § 207

Prostoje a přerušení práce způsobené nepříznivými povětrnostními vlivy
Nemůže-li zaměstnanec konat práci
a) pro přechodnou závadu způsobenou poruchou na strojním zařízení, kterou nezavinil, v dodávce surovin nebo pohonné síly, chybnými pracovními podklady nebo jinými provozními příčinami, jde o prostoj, a nebyl-li převeden na jinou práci, přísluší mu náhrada mzdy nebo platu ve výši nejméně 80 % průměrného výdělku,
b) v důsledku přerušení práce způsobené nepříznivými povětrnostními vlivy nebo živelní událostí a nebyl-li převeden na jinou práci, přísluší mu náhrada mzdy nebo platu ve výši nejméně 60 % průměrného výdělku.

Jiné překážky v práci na straně zaměstnavatele § 208

Nemohl-li zaměstnanec konat práci pro jiné překážky na straně zaměstnavatele, než jsou uvedeny v § 207, přísluší mu náhrada mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku; to neplatí, bylo-li uplatněno konto pracovní doby (§ 86 a 87).

§ 209

(1) O jinou překážku v práci na straně jiného zaměstnavatele, než uvedeného v § 109 odst. 3, jde také tehdy, kdy zaměstnavatel nemůže přidělovat zaměstnanci práci v rozsahu týdenní pracovní doby z důvodu dočasného omezení odbytu jeho výrobků nebo omezení poptávky po jím poskytovaných službách.
(2) Upraví-li v případech podle odstavce 1 dohoda mezi zaměstnavatelem a odborovou organizací výši poskytované náhrady mzdy, která přísluší zaměstnanci, musí náhrada mzdy činit nejméně 60 % průměrného výdělku; nepůsobí-li u zaměstnavatele odborová organizace, může být dohoda nahrazena vnitřním předpisem.

§ 210

Doba strávená na pracovní cestě nebo na cestě mimo pravidelné pracoviště jinak než plněním pracovních úkolů, která spadá do směny, se považuje za překážku v práci na straně zaměstnavatele, při které se zaměstnanci mzda nebo plat nekrátí. Jestliže však zaměstnanci v důsledku způsobu odměňování mzda ušla, přísluší mu náhrada mzdy ve výši průměrného výdělku.

PODDVOROV: Po ukončení těžby v Poddvorově práce s lokalitou nekončí. Moravské naftové doly (MND) hledají možnosti, jak tato území využívat i nadále. Na bývalé sondě Poddvorov 27 proto po rekultivaci vznikl pilotní projekt agrovoltaiky, který propojuje výrobu elektřiny a zemědělství. Po ukončení těžby následovala rekultivace území, která byla dokončena v červnu 2020 a otevřela prostor pro další rozvoj lokality. Solární panely jsou instalovány několik metrů nad zemí, což umožňuje současné využití prostoru pro pěstování vinné révy. Projekt se zaměřuje také na výzkum vlivu agrovoltaiky na zemědělskou produkci. Odborníci sledují například dopady částečného zastínění na růst vinné révy, její odolnost nebo kvalitu úrody.

MOST: Po prázdninové přestávce se zástupci vedení skupiny Sev.en Česká energie opět sešli se zaměstnanci. Tématem byla současná situace i aktuální výhled na nejbližší období. V Teplárně Kladno se mimo jiné mluvilo o tom, že se situace stabilizovala poté, co došlo k dohodě s městem o dodávkách tepla do roku 2028. Hlavním tématem setkání ve velíně Elektrárny Počerady byla její budoucnost po konci března příštího roku, který byl oficiálně oznámen příslušným státním úřadům jako datum ukončení provozování energetických zdrojů skupiny Sev.en Česká energie. Stále však existuje možnost, že by výroba elektřiny pokračovala i v dalším období.

Mravenčí práce vedení svazu přináší členům výhody i úspory

Říjen byl obdobím, kdy se sice nekonalo mnoho oficiálních jednání a akcí, jako například tripartita, ale byla to doba ve znamení mravenčí práce, kterou zajišťovalo vedení a zaměstnanci Odborového svazu PHGN. Zúčastnili jsme se mnoha interních jednání například s ministerstvy, báňským úřadem, zaměstnavatelským svazem a dalších akcí. Rovněž bylo nutné řešit opravy a investice na majetku svazu. O některé bych se s vámi rád stručně podělil.

22. října jsme jako statutáři soutěže Zlatý Permon podepsali s předsedou Českého báňského úřadu Martinem Štemberkou a předsedou OS Stavba Pavlem Zítkem úpravu a změny ve statutu. Již v červenci společně jednali statutáři o úpravách statutu soutěže Zlatý Permon pro další roky a reagovali tak na vývoj v těžebních firmách. Podle dohody se v dalších letech změní udělování cen ze tří kategorií na dvě. Náš svaz oceňuje nad rámec soutěže rovněž zaměstnance vítězné firmy, kde působí naše odborová organizace. Na změnu statutu reagujeme a letos jsme poprvé v našem hotelu Harmonie v Luhačovicích ocenili nejen zaměstnance vítězné firmy, ale i společností, které se dostaly do užšího výběru komise. O této události jsme naše členy informovali v říjnovém HGN a nyní i přikládáme fotografii ze slavnostního podpisu. V této tradici bude náš odborový svaz pokračovat i v příštích letech.
Na snímku statutáři soutěže Zlatý Permon s nově podepsanou smlouvou. Zleva předseda ČBÚ Martin Štemberka, předseda OS stavba Pavel Zítko a předseda OS PHGN Rostislav Palička.

Jednání o KSVS mezi naším odborovým svazem a Zaměstnavatelským svazem důlního a naftového průmyslu již probíhají. Obě strany si vyměnily vlastní návrhy na znění kolektivní smlouvy. Jednání pokračují a předpokládáme, že do konce roku bude kolektivní smlouva vyššího stupně podepsána.

Workshop pro implementaci směrnice o transparentním odměňování byla akce, které jsem se zúčastnil s místopředsedkyní svazu pro legislativu Markétou Marinkovou. Tato směrnice je pro OS PHGN důležitá, protože nám z ní vyplývá povinnost pořizovat popis pracovních pozic. V praxi to znamená povinnost reportovat zatím neurčenému ministerstvu, zda odměňujeme své zaměstnance správně v souladu s pracovní smlouvou. Naštěstí povinnost reportingu mít nebudeme – alespoň prozatím.

Koncesionářské poplatky a současná hysterie kolem zrušení televizních poplatků a jejich převedení do rozpočtu je téma, k němuž se chci rovněž vyjádřit. Tyto poplatky jsou již od jejich zavedení a postupném navyšování pro nás naprosto nepřijatelné. Náš odborový svaz byl v rámci ČMKOS jediný, který v době připomínkování vystoupil proti zavedení poplatků.
Považujeme za nehoráznost, aby zaměstnavatel platil koncesionářské poplatky za své zaměstnance na pracovištích, kde je z bezpečnostních důvodů striktně zakázáno používat elektronická zařízení, jako jsou notebooky a mobily, pod institutem hrubého porušení pracovní kázně s možností okamžité výpovědi. Mám tím na mysli například hlubinné doly v OKD, kde by používání těchto zařízení v dolech, kde se vyskytuje metan, hrozil výbuch. Přesto musela OKD za hlubinné horníky a zaměstnance tyto poplatky odvádět. A těch zaměstnanců byly tisíce. Podobných firem jako OKD je daleko více.
Koncesionářské poplatky jsou vlastně skrytou daní. Totéž se týká lidí, kteří podnikají ze své adresy jako živnostníci i občané. Podle nás nyní probíhá ryze politická kampaň za zachování poplatků, a náš odborový svaz ji nepodporuje.

11. listopadu se šestičlenná delegace našeho svazu zúčastní jednání sociálního výboru v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Odborové svazy zastřešené ČMKOS připravují zásadní argumenty proti tomu, aby byla z jednání o zákoníku práce vypuštěna změna definice závislé práce. Chceme dát jasně najevo, že nesouhlasíme s kroky, které oslabují ochranu zaměstnanců a zhoršují jejich postavení na trhu práce. Zásadním tématem

bude navrhované snížení podpory v nezaměstnanosti od roku 2027, které mohou vést k dalšímu rozšiřování švarcsystému. Odbory odmítají, aby lidé, kteří přijdou o práci, nesli důsledky politických rozhodnutí na úkor životních jistot a aby docházelo k oslabování pracovněprávní ochrany zaměstnanců.

Portál Odboryplus.cz je určen členům odborových organizací sdružených v ČMKOS, kterým nabízí možnost využít celou řadu výhod a slev. Odboryplus.cz je zde pro odboráře již od roku 2012. Za období své existence nabídl mnoho zajímavých benefitů: výrazné slevy při nákupu osobních automobilů, slevy na náhradní díly, výhodnější pojištění, slevy na zájezdy a další. Nyní Odboryplus.cz nabízejí mimořádnou akci na nákup mobilů, chytrých hodinek, tabletů, notebooků a dalšího zboží za zvýhodněné ceny. Mám osobní zkušenost, že je možné si zde objednat elektroniku, která vyjde podstatně levněji než na jiných e-shopech. Proto portál Odboryplus.cz doporučuji k využití i členům našeho odborového svazu.

Rostislav Palička, předseda OS PHGN

Vláda karenční dobu zavádět nebude, ujišťuje Babiš

Premiér Andrej Babiš v dopise adresovaném předsedovi ČMKOS Josefu Středulovi české zaměstnance znovu ujistil, že jeho vláda nehodlá zavádět karenční dobu a nemá v plánu tak připravit zaměstnance o první tři dny nemocenské.

„Chtěl bych znovu zdůraznit, že naše vláda rozhodně nemá v úmyslu zavádět karenční dobu pro zaměstnance, kteří jsou v pracovní neschopnosti," uvedl Babiš.
S návrhem na obnovení karenční doby přišli Motoristé. Návrh ale na vládě neprošel přes ministry za SPD, nesouhlasili s ním ani někteří členové vlády za ANO. V nedávné době ale Motoristé našli potenciálního spojence v ODS, která nabídla případnému návrhu podporu. Existuje také možnost, že ODS předloží návrh v poslanecké sněmovně sama. Motoristé uvedli, že v takovém případě přijetí návrhu bránit nebudou.

Jasné rozhodnutí premiéra, že se karenční doba znovu zavádět nebude, vítáme a podporujeme. Věříme, že svou autoritou zajistí, aby návrh nezískal v Poslanecké sněmovně většinu a že vláda bude v této záležitosti postupovat jednotně a v souladu se stanoviskem premiéra.
Argumenty proti zavádění karenční doby jsme shrnuli například 24. září v článku „Návrat karenční doby? Nesmysl. Nemocenské pojištění je v přebytku 23,7 miliardy", který vychází z čerstvé ekonomické analýzy připravené analytickým oddělením ČMKOS. Závěrem analýzy je, že nemocenské pojištění je v dlouhodobém přebytku, nemocenská se u nás masově nezneužívá a samotné zavedení karenční doby nemá vliv na množství absencí v zaměstnání.
Pro české zaměstnance a zaměstnankyně by byla pozitivní zpráva, kdyby vyjádřením premiéra Babiše byla debata a znovuzavedení karenční doby definitivně uzavřena.

(cmkos.cz)

SOKOLOV: Společnost SUAS Commodities, člen skupiny SUAS GROUP, bude i po příští dva roky zajišťovat dodávky elektřiny pro Karlovarský kraj. Kontrakt firma získala ve veřejné soutěži uskutečněné 29. září 2026. Elektřinu bude SUAS Commodities dodávat pro více než 1060 odběrných míst s celkovou spotřebou přibližně 44 GWh. Mezi odběrnými místy jsou mimo jiné školky a školy, domovy pro seniory, muzea či galerie a města i obce jako je Pernink, Toužim, Sokolov, Kraslice, Milíkov nebo Libá.

LIŠNICE: Poslední prázdninový víkend patří v Lišnici na Mostecku už tradičně akci nazvané Lišnické štrůdlování. Obec na pořádání své největší akce využívá peníze z partnerské smlouvy s Vršanskou uhelnou. Letos spojila obecní slavnosti s rozloučením s prázdninami pro děti a program postavila tak, aby si z něj vybraly všechny věkové skupiny. Jedním z vrcholů byla tradiční soutěž o nejlepší štrůdl, kterých se na obecním úřadě tentokrát sešlo sedmnáct.

Skipová věž Dolu ČSA šla k zemi. DIAMO použilo 147 kg trhavin

Téměř sedmdesátimetrová skipová věž bývalého Dolu Československé armády (ČSA) v Karviné zmizela ráno 21. října z panoramatu města. Státní podnik DIAMO ji v 9 hodin odstranil řízeným odstřelem. K demolici železobetonového kolosu o hmotnosti přibližně 19 tisíc tun použili střelmistři téměř 147 kilogramů trhavin. Odstřel je dalším krokem v postupné likvidaci dolu, kde se uhlí přestalo těžit v roce 2021.

Příprava odstřelu si vyžádala 948 vývrtů, do kterých střelmistři rozmístili nálože. Stejný počet rozbušek pak zajistil jejich odpálení. K zemi šla devítipodlažní železobetonová stavba, jejíž součástí byly dva těžní stroje a portálový jeřáb. Samotná technologie vážila přibližně 950 tun. Historie skipové věže sahá od šedesátých let minulého století. První práce na těžebním komplexu jámy ČSA 3 začaly v prosinci 1964 a samotná jáma se hloubila v letech 1966 až 1970. Věž byla tehdy první stavbou svého druhu v ostravsko-karvinském revíru, při jejíž výstavbě se použila metoda posuvného bednění. S postupující těžbou se horníci dostávali stále hlouběji. V roce 1970 začali těžit z devátého patra, o pět let později z desátého a od roku 1990 z jedenáctého patra, které leželo 930 metrů pod úrovní ohlubně jámy. Samotná jáma ČSA 3 byla hluboká 1005 metrů.

DIAMO jámu zasypalo v zimě 2025/2026. Za sedmdesát let se na Dole ČSA vytěžilo 144,4 milionu tun uhlí. Rekordním byl rok 1971, kdy horníci dostali na povrch 3,3 milionu tun. Pád skipové věže neznamená konec prací v bývalém dole. DIAMO dál likviduje podzemní důlní díla a připravuje další kroky v areálu.

Odstřelu skipové věže byli 21. října přítomni rovněž funkcionáři z Odborového svazu PHGN.

Text a foto: Ing. Ivo Kavka

Na snímku zleva: předseda a místopředsedkyně ZO povrchových pracovišť Michal Czyš a Šárka Hendrychová, předseda SOO DIAMO Bohdan Štěpánek, předseda DIAMO Odbory Odra Milan Kobierski a svazový inspektor BP Ivo Kavka.

HORNÍK - GEOLOG - NAFTAŘ
Měsíčník Odborového svazu pracovníků hornictví, geologie a naftového průmyslu
Vydává: Odborový svaz PHGN, www.osphgn.cz
Editor: Petr Kolev, e-mail: petr.kolev9@gmail.com, mobil: +420 739 534 611